

Primijeno 23.04.2025				
Org. jec.	Jed. kst. org.	Radni broj	Prilog	Vrijednost
13-077/25-1532/1				

broj 01-619/24-3795

Pouznanost 14.10. 2024. god. JU FILMSKI CENTAR CRNE GORE

Izveštaj o aktivnostima realizovanim u 2024. godini

Filmski centar je u 2024. uspješno realizovao prikupljanje namjenskih sredstava od naknade za filmski fond u iznosu od 638.000,00€, a ukupno opredijeljena sredstva budžeta JU Filmski centar Crne Gore iznosila su 2.375.084,68 EUR.
Slijedi pregled aktivnosti Filmskog centra u 2024. godini.

RAD SAVJETA

Prema planu rada a uglavnom jednom mjesečno, organizovan je rad sjednica Savjeta. Blagovremeno je pripreman materijal za sjednice, a svaka je zakazana nakon što su direktorica i predsjednik Savjeta dogovorili termin održavanja i usaglasili sa ostalim članovima, kako bi obezbijedili kvorum potreban za odlučivanje. Zapisnici i odluke su nakon sjednica poslate predsjedniku na saglasnost, nakon čega se vršio dalji rad na implementaciji usvojenog materijala, a po potrebi pripremalo pravno mišljenje i vršila komunikacija sa advokatskom kancelarijom. Tokom 2024. godine održano je 8 sjednica Savjeta.

FILMSKI FOND

JU Filmski centar Crne Gore u skladu sa Zakonom o kinematografiji, vrši naplatu filmskog fonda, kao jednog od načina finansiranja svojih djelatnosti.
U 2024. godini na osnovu 29 rješenja ostvarena je naplata filmskog fonda za 2022. godinu. Od planiranih 600.000,00€ uplaćeno je 638.000,00€.

DRŽAVNA POMOĆ

Podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći po konkursima za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela i komplementarnih djelatnosti su blagovremeno unešeni, ostvarena je komunikacija sa ovlaštenim licim agencije i izvršena je pravovremena provjera unosa podataka. Rješenje o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2024. godinu je od strane Agencije za zaštitu konkurencije dostavljeno dana 12.04.2024. godine.

JAVNE NABAVKE

- Izrada izvještaja o realizovanim javnim nabavkama - rok 28.02.2025. godine
- Dostavljena evidencija o sukobu interesa, odnosno kršenju antikorupcijskog pravila za period od 01.01-30.06.2024. godine.
- Dostavljena Evidencija o sukobu interesa, odnosno kršenju antikorupcijskog pravila za period od 01.01 - 31.12.2024. godine.
- Izvršen unos podataka u CEJN o jednostavnim nabavkama kontinuirano tokom cijele godine.
- Izvršena metodologija i analiza rizika u vršenju kontrole u postupcima javnih nabavki- rok za slanje kraj kalendarske godine.

IZRADA NOVIH UNUTRAŠNJI AKATA FILMSKOG CENTRA, INTERNIH PRAVILA I AŽURIRANJE UGOVORA I ODLUKA

Usvojeni su sljedeći akti:

- Izmjene i dopune Pravila o sufinansiranju proizvodnje kinematografskih djela broj 01-078/24-743 od 23.04.2024. godine.

- Pravila o sufinansiranju komplementarnih djelatnosti 01-078/24-750 od 23.04.2024. godine.
- Interna procedura o upravljanju, sklapanju, izvršavanju, nadzoru i izvještavanju po osnovu ugovora o dopunskom radu.
- Interna procedura o upravljanju, sklapanju, izvršavanju, nadzoru i izvještavanju po osnovu ugovora o djelu.
- Interna procedura o finansijskom praćenju realizacije projekata sufinansiranih od strane Filmskog centra Crne Gore.
- Dopuna Pravila o načinu, postupku i radu Komisije za odabir i praćenje realizacije proizvodnje studentskih filmova.
- Vodič za slobodan pristup informacijama 2024.
- U skladu sa preporukama Državne revizorske institucije, tokom 2024. godine je vršena izrada novog akta Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na kom su aktivno učestvovali svi zaposleni. O radu i predlozima akta Savjet je upoznat tokom rada na sjednicama.

INTEGRITET

Svake godine se vrši izrada Izvještaja o realizaciji Plana integriteta koji se dostavlja Agenciji za sprječavanje korupcije do 15.04.

Plan integriteta je blagovremeno završen za period 2024-2026, godine i predat Agenciji za sprječavanje korupcije, kao i Izvještaj o realizaciji za 2024. godinu prema Planu integriteta 2022-2024.

KONKURSI

Filmski centar Crne Gore je tokom 2024. godine odobrio finansijsku podršku za ukupno 43 projekta raspoređenih u 11 kategorija, u ukupnom iznosu od 1 470.000,00 eura, na osnovu javnog poziva za sufinansiranje kinematografskih djela, u skladu sa odlukama Savjeta i prijedlozima stručnih konsultanata. Detaljan pregled podržanih projekata po kategorijama izgleda ovako:

1. Razvoj scenarija – 4 projekta – ukupno: 20.000,00 eura
2. Razvoj projekta – 4 projekta – ukupno: 80.000,00 eura
3. Razvoj scenarija serijskog kinematografskog djela – 4 projekta – 33.000,00 eura
4. Razvoj projekta serijskog kinematografskog djela – 5 projekata – 107.000,00 eura
5. Dugometražni igrani film – 3 projekta – ukupno dodeljenih sredstava: 540.000,00 eura.
Od ova tri projekta, jedan je podržan za razvoj sa 20.000,00 eura
6. Dugometražni dokumentarni film – 2 projekta – ukupno dodeljenih: 80.000,00 eura
7. Kratkometražni igrani film – 5 projekata – ukupno: 117.000,00 eura
8. Kratkometražni dokumentarni film – 3 projekta – 48.000,00 eura
9. Animirani film - 1 projekat – 25.000,00 eura
10. Manjinske koprodukcije - 8 projekata – ukupno dodeljenih sredstava: 250.000,00 eura
11. Filmovi u proizvodnji – 4 projekta - ukupno dodeljenih sredstava: 150.000,00 eura

U oblasti komplementarnih djelatnosti, podržano je 8 projekata u ukupnom iznosu od 50.000,00 eura, među kojima su:

1. CIRCLE 2024 (program obuke za rediteljke i producentkinje) – odobreno 10.000 eura
2. Reanimacija Forum – odobreno 7.000 eura
3. Green Montenegro International Film Fest 2024 – odobreno 8.000 eura
4. Mreža – Uхвати film – odobreno 5.000 eura
5. Start movie art – odobreno 7.000 eura
6. U kojem si filmu? – odobreno 5.000 eura
7. Radionica stripovski film – odobreno 5.000 eura
8. Knjiga „Dani od snova“ – odobreno 3.000 eura

Teme ovogodišnjeg konkursa obuhvatale su kulturnu raznolikost i inkluzivnost, obrazovanje i angažman mladih, kao i inovacije i savremene prakse.

SOFTVERSKO RJEŠENJE

Implementacija softverskog sistema za upravljanje konkursima u Filmskom centru Crne Gore predstavlja ključnu etapu u procesu digitalizacije, doprinoseći znatnom unapređenju u kontroli i evaluaciji projekata. Softver, čiji je razvoj nedavno završen, integriše niz ključnih funkcionalnosti: od sprovođenja i administracije konkursa, preko evidencije i obrade podataka o konkursima, do praćenja realizacije odobrenih projekata i generisanja izvještaja. Osim toga, sistem omogućava detaljnu kontrolu i monitoring, te registraciju korisnika i održavanje kinematografskog registra.

Sistem je zvanično predstavljen sektoru 8. jula, nakon čega je uslijedila registracija korisnika i inicijalni unos podataka o projektima finansiranim od 2017. do 2024. godine. Trenutno se odvija zahtjevan proces unosa kompletnog arhiva projekata od osnivanja Filmskog centra, koji se realizuje u više faza. Očekuje se da će softver biti u potpunosti operativan početkom 2025. godine, čime će se značajno poboljšati efikasnost i transparentnost upravljanja projektima u sektoru.

DIGITALIZACIJA BIOSKOPA

U cilju razvoja publike i tehničko-tehnološkog unapređenja sala u kojima se odvija prikazivačka djelatnost, krajem decembra 2023. godine, Filmski centar je u partnerstvu sa opštinama i Ministarstvom kulture i medija, potpisao Ugovor o digitalizaciji bioskopskih sala i to: Kulturnim centrom u Baru (ljetnje scene) , Kulturno-informativnim centrom „ Budo Tomović“ u Podgorici , Centrom za kulturu Danilovgrad i Kulturno-informativnim centrom „Malesija“ u Tuzima.

Shodno tome, Filmski centar je angažovao stručnog konsultanta koji je početkom februara izvršio pregled navedenih sala za digitalizaciju i kroz predinvesticionu studiju, predložio izvođenje pripremnih radova prije nabavke opreme za digitalizaciju istih. Takođe, stručni konsultant je bio u obavezi da izradi i idejni projekat za digitalizaciju sa tenderskom dokumentacijom koju čine:

- tenderska specifikacija opreme i radova
- obrazac ponude
- posebni uslovi za ponuđače
- prilog uz tender

Dokumentacija kao osnov za pokretanje postupka javne nabavke je proslijeđena centrima za kulturu, početkom marta.

Tokom pripreme projekta bilo je pitanja i kritika na račun tenderske specifikacije u dijelu koji se odnosi na osavremenjivanje tehnologije prikazivanja filmova, kao i posebnih uslova za

ponuđače koji se tiču autorizacije proizvođača opreme. Shodno tome, odražana su dva sastanka dana 30.04.2024. godine i 19.06.2024. godine, između predstavnika Filmskog centra Crne Gore i predstavnika Ministarstva kulture, na kojim su donešeni sledeći zaključci:

1. da se ne zahtijeva od ponuđača ispunjenje uslova koji se odnose na dobijanje autorizacije od proizvođača opreme kako bi se obezbijedilo poštovanje načela zaštite konkurencije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama („Sl. list Crne Gore“, br. 74/19, 3/23 i 11/23), čime će se on moći favorizovati određenih ponuđača;
2. da se definišu dodatni uslovi i to: u pogledu preventivne kvartalne zaštite, kao i stručno tehničke sposobnosti ponuđača u pogledu referenci, odnosno da je ponuđač izvršio najmanje dvije digitalizacije bioskopskih dvorana.
3. postavljanje kriterijuma u pogledu preventivne kvartalne zaštite, vrednovanje u odnosu na odgovor na kvar, gdje se daje mogućnost ponuđačima da sami ponude vrijeme odgovora na kvar i u zavisnosti od toga primjenom relativne metode vrednovanja (manje je bolje) dobiju odgovarajući broj bodova.

Prema preporukama donijetim na sastanku održanom 19.6.2024. godine, zatraženo od centara za kulturu i njihovih komisija za spovođenje javnih nabavki da uzmu u obzir predmetne sugestije, poštujući načela tržišne konkurencije, transparentnosti i zabrane diskriminacije. Da se na konkurentan, tržišno orijentisan način dobije kvalitet, održivost i kontinuitet u upravljanju sistemom potrebnim za funkcionisanje digitalizovanog bioskopa, a sve u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.

Tokom jula, raspisani su tenderi za digitalizaciju navedenih bioskopskih sala.

USTUPANJE DCP PROJEKTORA SA PRATEĆOM OPREMOM

Tokom 2024. godine, DCP projektor sa pratećom opremom značajno je doprinio realizaciji filmskih projekcija, festivala i promociji domaće filmske produkcije u opštinama širom Crne Gore, posebno u sredinama gdje proces digitalizacije bioskopa nije završen. Projekti i događaji realizovani ovom opremom obogatili su kulturnu ponudu i unaprijedili dostupnost filmskih sadržaja.

DCP projektor sa pratećom opremom ustupljen je za realizaciju sljedećih festivala:

- „Linden Film Fest“ (Cetinje)
- „Underhill Fest“ (Podgorica)
- „Odakle zovem“ (Podgorica)
- „Vrijeme stvaranja“ (Šavnik)
- „Forteca International Film Fest“ (Perast)
- „Filmski festival Herceg Novi – Montenegro Film Festival“
- „III Festival etnološkog filma - FEF 2024.“ (Risan)
- „Džada Film Fest“ (Podgorica)
- „Međunarodni festival umjetničkog performansa“ (Cetinje)
- „Studentski festival umjetnosti“ (Podgorica)

Tokom februara 2024. godine, radi projekcije crnogorskog filma „Živi i zdravi“ (red. Ivan Marinović) i filma „Nedelja“ za koji je scenario pisao crnogorski scenarista Stefan Bošković,

DCP je ustupljen na korišćenje centrima za kulturu u Petnjici, Plavu, Andrijevi, Rožajama, Gusinju i Žabljaku, gdje je prikazan i film „Krcko Oraščić“.

U sklopu projekta **Ponovo radi bioskop – Savremeni crnogorski film 2017-2023**, tokom aprila i maja 2024. godine oprema je ustupljena centrima za kulturu u: Rožajama, Gusinju, Petnjici, Andrijevi, Podgorici, Plavu, Kolašinu, Plužinama, Žabljaku, Šavniku, Tuzima, Cetinju i Ulcinju. Oprema je ustupljena i za nekoliko samostalnih projekcija:

„Quo vadis, Aida?“ u Centru za kulturu Gusinje, „Lelejska gora“ u Andrijevi povodom obilježavanja Dana književnika Mihajla Lalića, i podgorička premijera filma „Pontonovo srce“ u Crnogorskom narodnom pozorištu.

U 2024. godini je ustupanjem DCP opreme ostvareno 96 filmskih projekcija širom Crne Gore.

Mreža Kinoprikazivača Crne Gore

Osnovana u martu 2024 godine.

Projekcije u bioskopima mreže:

18 Underhill-revija dok.

30 Planeta 7693

32 mini revija koprodukcije

8 Mjesec evropskog filma

UKUPNO- 88 projekcija

UKUPAN broj posetioca nesto malo vise od 3 000. Racunajuci 1200 djece iz skola na projekcijama filma Planeta 7693

SARADNJA U CILJU UNAPREĐENJA CRNOGORSKE KINEMATOGRAFIJE

- Potpisan Memorandum o saradnji sa Zavodom za školstvo u cilju izrade programa filmske kulture kao izbornog predmeta za učenike osnovnih škola i eventualnog uvođenja u sistem predškolskog obrazovanja.
- Rad sa eksternim saradnicima u cilju izrade novih akata: Zakon o kinematografiji, Nacionalni program razvoja kinematografije i Uredbe o bližim kriterijumima načinu i postupku za ostvarivanje prava na povraćaj dijela sredstava utrošenih za proizvodnju kinematografskog djela.
- Rad sa Centrom za stručno obrazovanje na razvoju filmske pismenosti za srednje škole.
- Zaključen je ugovor o daljem razvoju programa studentskih filmova sa Univerzitetom Donja Gorica.
- Zaključen je ugovor o daljem razvoju programa studentskih filmova sa Univerzitetom Crne Gore.
- Rad sa konsultantskom firmom na izradi uporedne analize benefita od programa cash rebate.
- Rad sa saradnicima na prikupljanju podataka u cilju vođenja evidencije o trendovima u filmskoj industriji.
- Pokretanje Mreže prikazivača u Crnoj Gori radi unapređenja prikazivačke djelatnosti.

PROMOCIJA – MEĐUNARODNI FESTIVALI I MARKETI

Filmski centar Crne Gore je svoje aktivnosti i aktuelnu crnogorsku filmsku produkciju predstavio na sljedećim festivalima u Evropi:

- Market *When East Meets West*, od 21. do 24. januara (Trst, Italija)

- Berlinale – Internacionalni filmski festival, na sopstvenom štandu u Merriott Hotelu od 20. februara do 1. marta (Berlin, Njemačka)
- *Dot on the Map* industrijski dani u okviru Međunarodnog filmskog festivala na Kipru, od 18. do 21. aprila
- Kanski filmski festival u okviru Paviljona jugoistočne Evrope, od 15. do 22. maja (Kan, Francuska)
- Sarajevo film festival, od 14. do 21. avgusta 2020, (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)
- *MIA – Mercato internazionale audiovisivo*, od 14. do 18. oktobra (Rim, Italija) – predstavljen program „Film in Montenegro“
- Sedmica crnogorske kulture u Republici Albaniji, prikazani filmovi „Sirin“ i „Roda“, od 7. do 12. novembra (Tirana, Albanija)
- Međunarodnom forumu „CinemaHora“, u Kišinjevu, u organizaciji Nacionalnog filmskog centra Moldavije
- Sajam filmskih lokacija *FOCUS*, 10-11. decembra 2024. godine (London)

Filmski centar je na sljedećim festivalima i marketima dodijelio i nagrade za najbolje projekte u razvoju:

- Last Stop Trieste u okviru When East Meets West foruma u Trstu – *Film Centre of Montenegro Award* za projekat „Blueberry Dreams“ (red. Elene Mikaberidze)
- Cinelink Industry Days u okviru Sarajevo film festivala – *Film Centre of Montenegro Cinelik Award* za projekat „Hystera“ (red. Asimina Proedrou)
- AJD Industry Days u okviru Al Jazeera Balkans Documentary Film Festival u Sarajevu – nagrada *Film Centre of Montenegro Balkan Star Award* za projekat „Weeping Houses“ (red. Srđan Perkić)
- Festivala animiranog filma **Animateka** u Ljubljani (AnimatekaPRO 2024) nagrada Filmskog centra Crne Gore pripala je „**Of Words and Waves**“, režiserke Valène De Valck iz Belgije.

Crnogorski filmski projekti ove godine učestvovali su na brojnim specijalizovanim evropskim radionicama i marketima:

- Projekat „Kontraadmiral“ (red. Mladen Ivanović) selektovan je za program „BDC Discoveries 2024“ zahvaljujući kojem je predstavljen na festivalima Beldocs, Sofia Documental i DOK Lajpcig;
- Projekat „Etropija“ (red. Jovan Mijušković) nagrađen na Beldocs industry programu nagradom „DOK Lajpcig XR“ (Beograd, Srbija);
- Projekat „Odjek“ (red. Ivica Vidanović) nagrađen na programu „TRT 12 Punto“ (Istanbul, Turska);
- Projekat „Vidra“ (red. Srđan Vuletić) predstavljen je na marketu AGORA u okviru filmskog festivala u Solunu (Solun, Grčka);
- Projekat „Četiri sahrane i vjenčanje“ (red. Nikola Mijović) predstavljen je na marketu AGORA u okviru filmskog festivala u Solunu (Solun, Grčka)
- Projekat „Po meni se ništa neće zvati“ (red. Đorđe Vojvodić) selektovan je za Torino Film Lab u programu „Boost IT Lab“ (Torino, Italija);
- Projekat „Sobe“ (red. Pavle Simonović) osvojio je nagradu SEE Cinema Network (Solun, Grčka);

- Projekat "Četiri sahrane i vjenčanje" (red. Nikola Mijović) i Projekat „Po meni se ništa neće zvati“ (red. Đorđe Vojvodić) selektovani su za predstavljanje na marketu zemalja jugoistočne evrope sa predstavnicima francuske kinematografije u organizaciji Ministratsva vanjskih poslova Francuske i CNC-a;
- Projekat igrane TV serije „Moli za nas“ (red. Sara Stijović) nagrađen je na programu „Series Rough Pitch – The Balkan Way“ (Split, Hrvatska);
- Projekat „Šaragur“ (red. Nataša Nelević) nagrađen je na ovogodišnjem izdanju SEE Film Festival Pariz/Berlin/Vašington;
- Projekat "Četiri sahrane i vjenčanje" (red. Nikola Mijović) dobitnik nagrade u okviru Discovery Days programa Los Angeles Greek Film Festivala;

U 2024. godini, crnogorsku premijeru imalo je 6 crnogorskih dugometražnih filmova:

- „Živi i zdravi“ (red. Ivan Marinović)
- „Šagargur“ (red. Nataša Nelević)
- „Supermarket“ (red. Nemanja Bečanović)
- „Ova dobra zemlja“ (red. Vladimir Perović)
- „Planeta 7693“ (red. Gojko Berkuljan)
- „Roda“ (red. Isa Qosja)

Dok su internacionalnu premijeru imala 3 crnogorska dugometražna filma:

- „Porodica na određeno vrijeme“ (Sead Šabotić) – Beldocs (Beograd)
- „Obraz“ (red. Nikola Vukčević) – Cottbus Film Festival (Kotbus, Njemačka), Kairo film festival, Goa film festival
- „Roda“ (red. Isa Qosja) – Priština Film Festival (Priština, Kosovo) i Tirana Film Festival (Tirana, Albanija), gdje je osvojio i nagradu za najbolji scenario

kao četiri crnogorske manjinske koprodukcije:

- „Gym“ (red. Srđan Vuletić) – Sarajevo film festival
- „Radnička klasa ide u pakao“ (red. Mladen Đorđević) – Herceg Novi Film Festival
- „Šalša“ (red. Dražen Žarković) – Pula Film Festival
- „Svemu dođe kraj“ (red. Rajko Grlić) – Pula Film Festival

Crnogorska manjinska koprodukcija **„Bijelo se pere na devedeset“**, slovenačkog reditelja Marka Naberšnika, u produkciji kompanije Perfo, podržana je od strane fonda **Eurimaž** iznosom od 149.000 eura. „Bijelo se pere na devedeset“ je dugometražni igrani film u koprodukciji kompanija iz Slovenije, Italije, Crne Gore, Srbije i Sjeverne Makedonije. Autori scenarija za ovaj film su Bronja Žakelj, Marko Nabrešnik i Maja Todorović, a crnogorski koproducent je kompanija Protos Film.

Crnogorski igrani film **„Sobe“**, reditelja Pavla Simonovića i scenariste Ilije Đurovića, u produkciji Protos Filma iz Podgorice i hrvatskog koproducenta Eclectica, dobio je podršku Hrvatskog audiovizuelnog centra po osnovu javnog poziva za sufinansiranje kinematografskih djela u kategoriji manjinskih koprodukcija. U okviru istog konkursa je podržan i **„Zalazak“**, dugometražni dokumentarni film u postprodukciji, u režiji Miloša Jaćimovića, crnogorskog koproducenta Meander Film iz Nikšića i hrvatskog koproducenta

UO Zagreb Film Festival. Projekat "Sobe" podržan je iznosom od 80.000 eura, dok je za postprodukciju dokumentarnog filma "Zalazak" opredijeljeno 18.000 eura.

Hrvatski audiovizualni centar takođe je podržao na konkursu za sufinansiranje kinematografskih djela u kategoriji manjinskih koprodukcija crnogorski kratkometražni igrani film „U podne puška“, scenariste i reditelja Andra Martinovića, u produkciji Mimesis-a iz Podgorice i hrvatskog koproducenta „Kinoteka“ iz Zagreba iznosom od 19.000 eura. Taj projekat je prošle godine podržan od strane Filmskog centra Crne Gore.

Filmski projekat „Plod“ po scenariju Sare Đurović i u režiji Maše Šarović u produkciji "Kino" dobio je finansijsku podršku Filmskog centra Srbije na konkursu za sufinansiranje proizvodnje manjinskih koprodukcija u iznosu od 38.000 eura. "Plod" je ranije podržan od strane Filmskog centra Crne Gore u kategoriji sufinansiranja dugometražnih filmova, a prije toga i u kategorijama razvoja projekta i scenarija.

Projekat „Kao topli septembar“ u režiji Vlastimira Sudara i u produkciji „Montenegro Max Film“ dobio je finansijsku podršku od strane Kosovskog filmskog centra na konkursu za sufinansiranje proizvodnje manjinskih koprodukcija u iznosu od 30.000 eura. Ovaj projekat je podržan od strane Filmskog centra Crne Gore u kategoriji sufinansiranja dugometražnih filmova, a prije toga i u kategorijama razvoja scenarija.

MONTENEGRO FILM RENDEZVOUS

Filmski centar je od 24. do 27. avgusta, u okviru Filmskog festivala Herceg Novi – Montenegro Film Festivala, u saradnji sa Ministarstvom kulture i medija, Opštinom Herceg Novi i JUK Herceg Fest, organizovao prvo izdanje industrijskih dana pod nazivom „Montenegro Film Rendezvous“, koje u Herceg Novom okupilo brojne evropske filmske producente i eksperte – predstavnike evropskih filmskih fondova Francuske, Austrije i Turske, kao i filmskih festivala u Talinu, Berlinu i Roterdamu. Tokom trodnevnog događaja, njima je predstavljeno 20 crnogorskih igranih i dokumentarnih projekata u razvoju, a za crnogorske autore organizovane su panel diskusije, radionice i individualni sastanci sa evropskim filmskim ekspertima i producentima, tokom kojih su imali priliku da detaljnije predstavljaju svoje projekte. Učesnici i organizatori su događaj ocijenili vrlo uspješnim, te je planirano i njegovo drugo izdanje u 2025. godini.

MEĐUNARODNA SARADNJA

U Kanu je 27. maja 2024. godine potpisan Memorandum o saradnji između Filmskog centra Crne Gore i Francuskog nacionalnog centra za kinematografiju i pokretne slike (CNC), kojim je uspostavljen prvi zvaničan korak ka potpisivanju koprodukcionog sporazuma između Francuske i Crne Gore, planiranog za 2025. godinu. Nastavljena je saradnja sa Slovenačkim filmskim centrom na realizaciji 3. izdanja programa „ReActing as a Star“, koji se održava u Kranju (Slovenija) u junu, posvećenog profesionalnom usavršavanju i evropskoj promociji glumaca iz svih zemalja regiona, uključujući i Crnu Gore. Na ovogodišnjem izdanju, učestvovali su glumci iz Crne Gore: Milivoje Obradović i Jelena Simić.

U okviru saradnje sa EFP – European Film Promotion, Filmski centar je za program „European Shooting Star“ u oktobru kandidovao glumicu Lidiju Kordić, čiji je film „Diva Futura“ imao premijeru na Filmskom festivalu u Veneciji u septembru, a 11. decembra objavljena je informacija da je Lidija Kordić u zvaničnoj konkurenciji za Evropsku zvijezdu u usponu.

U saradnji sa Evropskom filmskom akademijom, Filmski centar Crne Gore i Crnogorska Kinoteka organizovali su „Mjesec evropskog filma“ u Crnoj Gori od 1. novembra do 7. decembra, u okviru kojeg je u 12 crnogorskih gradova prikazano 8 evropskih filmova novije produkcije.

Atinsko izdanje 14. **Balkans Beyond Borders** festivala kratkog filma uključilo je događaj umrežavanja pod nazivom BBB twinning: Crna Gora. Fokus programa je bio na Crnoj Gori, kao zemlji domaćinu 14. BBB festivala kratkog filma – Edgetales u Nikšiću,

realizovanog u saradnji sa Filmskim centrom Crne Gore i Ambasdom Crne Gore u Atini.

U okviru atinskog izdanja, saradnja sa Filmskim centrom Crne Gore obuhvatila je projekcije kratkometražnih filmova podržanih od strane Filmskog centra. Nakon projekcije, Ambasada Crne Gore u Atini organizovala je networking događaj u foajeu grčkog filmskog arhiva.

Prikazani su filmovi: „Mali čovjek u velikom kaputu“ Miloša Prodanovića i Mila Bešovića, „Crna dama“ Gane Čomagić, „Moje ime je Ana“ reditelja Bojana Stijovića, animirani film „Sinel“ Nine Đukanović i Gorana Ivanovića, „Sve je išlo sigurnim tokom“ Anje Jovanović.

When East Meets West forum, jedan od značajnijih evropskih događaja iz oblasti filmske industrije, održan je u okviru 35. izdanja Filmskog festivala u Trstu u periodu od 21. do 24. januara, a okupio je preko 550 filmskih profesionalaca iz 60 zemalja. Direktorica Filmskog centra Crne Gore Aleksandra Božović bila je jedna od članica žirija selekcije „Last Stop Trieste“, namijenjene dokumentarnim filmovima u razvoju koji su u posljednjoj fazi post-produkcije, a za koji je ove godine dodijeljena tek ustanovljena nagrada „Film Centre of Montenegro Award“ u iznosu od 2.000 eura. Program „Inspirational Labs“, koji

podrazumijeva niz radionica posvećenih raznim fazama produkcije, ove godine uključio je i brojne crnogorske filmske profesionalce, među kojima crnogorske producentkinje Maju Kecojević i Bojanu Radulović, dok je producent Marko Jaćimović bio dio selekcije „Cold Open“ namijenjene producentima koji namjeravaju da usavrše svoje znanje i vještine potrebne za proizvodnju TV serija, koju će voditi eksperti iz MIDPOINT Instituta.

U Trstu je održan i panel „Spotlight on Montenegro“ na kojem je bilo više riječi o trenutnom stanju u crnogorskoj kinematografiji, sa posebnim osvrtom na regionalne koprodukcije, kao i na podsticajne mjere Filmskog centra za inostrana snimanja (cash rebate). Na panelu, koji je moderirala Tamara Tatišvili iz organizacije FOCAL, učestvovali su direktorica Filmskog centra Crne Gore Aleksandra Božović, producent Veliša Popović i reditelj Ivan Salatić. Reditelj Petar Glomazić je, u saradnji sa CIRCLE Women Doc Accelerator, održao masterclass predavanje „Lessons from Aviation“.

Crnogorska kinematografija predstavljena je na industrijskoj platformi **Dot.on.the.Map 22.** izdanja Međunarodnog filmskog festivala na Kipru (Cyprus Film Days International Festival), koji se održava u Limasolu na Kipru. U okviru platforme Dot.on.the.Map platforme, koja se realizuje u partnerstvu sa Agora filmskim marketom Solunskog filmskog festivala i okuplja filmske stvaraocice iz zemalja Jugoistočne Evrope, u ovogodišnjem izdanju među osam selektovanih filmova našao se i projekat crnogorske producentke kuće Parangal film „Četiri sahrane i vjenčanje“, reditelja Nemanje Mijovića i producentkinje Maje Kecojević.

Tokom Industrijskih dana održani su i brojni paneli, a direktorica Filmskog centra Crne Gore Aleksandra Božović učestvovala je na panel diskusiji **Filmske mreže Jugoistočne Evrope – SEE Cinema Networka** „Filmska zajednica: Jačanje Filmske industrije Jugoistočne Evrope kroz regionalnu saradnju“ zajedno sa dr Elenom Christodoulidou, zamjenicom ministra kulture Kipra, Athenom Kartalou, direktoricom Grčkog filmskog centra, Kamenom Balkanski – Creative Europe MEDIA desk u Bugarskoj i Ilinkom Teodorescu, ispred Rumunskog filmskog centra. Na panelu se govorilo o značaju Filmske mreže Jugoistočne Evrope – SEE Cinema Networka, kao i o moći regionalne saradnje u filmskoj industriji, te naporima koje ova mreže ulaže za poboljšanje vidljivosti regionalnog filma i promovisanju međunarodnih koprodukcija.

Crnogorska producentkinja Anja Rajšel selektovana je za učešće u programa **EAST WEST TALENT LAB**, industrijskom segmentu 23. izdanja goEast festivala – Festival of Central and Eastern European Film, koje se održavala od 24. do 30. aprila 2024. godine u Visbadenu. Za novo izdanje **Producers LINK** programa, koje je dio **Young Horizons Industry u Varšavi**, selektovano je 16 producenata iz zemalja brojnih partnerskih organizacija, među kojima je i Filmski centar Crne Gore. Među selektovanim učesnicima našao se i crnogorski producent Nemanja Popović (Protos Film). Young Horizons Industry i Cinekid organizuju program **Producers LINK**, koji predstavlja trening obuku za producente koji rade na audiovizuelnim sadržajima za djecu. Program je kreiran sa ciljem da stimuliše producente visokokvalitetnih sadržaja, panevropskih koprodukcija namijenjenih djeci.

Na filmskom marketu **Kanskog festivala** ove godine prikazana su dva crnogorska filma i to „Planeta 7693“ i „Roda“ (marketske projekcije). Filmski centar Crne Gore je na marketu predstavio i potencijale i kapacitete Crne Gore kao filmske destinacije, kao i katalog „Montenegrin Cinema 2024“ koji predstavlja pregled aktuelnih filmskih projekata u različitim fazama realizacije. Filmski centar Crne Gore je zajedno sa EWA – Evropskom ženskom audiovizuelnom mrežom organizovao i Panel diskusiju „Ojačaj njen film“, na temu rodne ravnopravnosti u filmskoj industriji. Na panelu su, pored direktorice FCCG Aleksandre Božović, učestvovali i Valetina Iusuphodjaev direktorica CNC Moldavije, Sonja Prosenc filmska rediteljka iz Slovenije, Ada Solomon rumunska producentkinja i potpresjednica Evropske ženske audiovizuelne mreže. Tokom 77. Kanskog festivala, održana je Generalna skupština Asocijacije direktora evropskih filmskih agencija (EFAD), tokom kog zasijedanja su usvojeni dokumenti o vještačkoj inteligenciji i prioritetima udruženja na nivou EU. Potpisan je Memorandum o saradnji FCCG sa EAVE – vodećom evropskom mrežom za obuku, razvoj i umrežavanje producenata u audiovizuelnoj oblasti, u cilju razvoja crnogorske kinematografije i talenata, kao i omogućavanja sticanja znanja od najboljih svjetskih stručnjaka u oblasti produkcije. Realizovana je saradnja sa Poljskim filmskim institutom, kroz aktivnosti u okviru Marche du Film 2024, kojima su producentima i autorima iz Crne Gore predstavljene mogućnosti zajedničkog djelovanja na polju audiovizuelne produkcije, potencijali za koprodukcije, međusobnu razmjenu iskustava i ideja i umrežavanje u cilju budućih zajedničkih aktivnosti.

Filmski centar Crne Gore je u maju ove godine organizovao specijalizovanu, trodnevnu radionicu **„Animate“** u partnerstvu sa kompanijom To Blink Animation, usmjerenu na razvoj animiranih filmova. Radionicu su vodili filmski i pozorišni reditelj Vojin Vasović, producentkinja Andrijana Sofranić-Šućur i ilustrator Mihailo Gačić. Radionica je obuhvatila teorijske i praktične aspekte kreiranja sinopsisa, narativa, likova, režije, produkcije, kao i upravljanje svim fazama produkcije animiranih filmova, uključujući 3D i stop-motion animaciju.

Potpisan je ugovor o saradnji sa programom **CEE Animation**, potprogram **Rise and Shine**, prema kojem će Filmski centar Crne Gore godišnje dodjeljivati nagradu od 1.500,00 eura za najbolji projekat unutar programa. **Rise and Shine** se obavezuje da će organizovati promotivne događaje i jasno istaknuti Filmski centar kao sponzora nagrade, a dobitnik nagrade se obavezuje da u promotivnim materijalima i završnim špicama realizovanog filma istakne doprinos Filmskog centra. Ugovor je validan tri godine sa mogućnošću produženja. Uspostavljena je saradnja sa **Bukurešt Animation Sessions**. Na ovom događaju, poseban fokus bio je na promovisanju Crne Gore kao poželjnog koprodukcionog partnera, uz detaljno predstavljanje zakonskih regulativa i mogućnosti koje nudi. Diskutovano je o različitim produkcijskim praksama, finansijskim mehanizmima i kriterijumima za odobravanje projekata, kao i o fleksibilnosti u prilagođavanju koprodukcijskih ugovora. Ova saradnja je znatno poboljšala vidljivost crnogorske filmske industrije upravo i zbog prisustva producenata i animatora iz Crne Gore, te otvorila vrata za dalji razvoj međunarodnih projekata, osiguravajući dugoročne koristi za filmski sektor Crne Gore.

Preko 60 stručnjaka iz 25 evropskih zemalja okupilo se u Erfurtu na 4. izdanju **KIDS Regio Foruma** u Njemačkoj. Kao jedan od partnera, Filmski centar Crne Gore je imao svog predstavnika na Forumu i uzeo učešća na ovom važnom industrijskom događaju pod temom „Gradimo mostove“, gdje je fokus stavljen na povećanje političke podrške evropskim dečjim filmovima. Forum je bio prostor za razmjenu znanja, iskustava i najboljih praksi. Najvažniji dio foruma bila je prezentacija studije „U korak sa djecom kao publikom“, koja pruža uvid u navike gledanja mlade publike širom Evrope, a u čijem su istraživanju učestvovala djeca iz Crne Gore.

Direktorica Filmskog centra Crne Gore Aleksandra Božović učestvovala je na drugom izdanju međunarodnog foruma **CinemaHora** u Kišinjevu, na panelu **Žene u kinematografiji – Mijenjanje narativa**. Panel je naglasio značaj osnaživanja žena u filmskoj industriji, a poseban akcenat stavljen je na saradnju filmskih centara Crne Gore, Slovenije i Moldavije kroz Interreg Danub program Evropske unije. Kroz ovaj program, Filmski centar Crne Gore želi da preuzme inicijativu na rješavanju sistemskih prepreka i da svojim djelovanjem podstiče pozitivne promjene za žene profesionalce u domaćoj i evropskoj kinematografiji. Obaveze koje proizilaze iz članstva u organizacijama – **EURIMAGES**, **Evropska audiovizuelna opservatorija**, **Medici**, **European Film Promotion**, **SEE Cinema**, **Evropska filmska akademija**, **Evropska filmska asocijacija direktora**, **Evropska filmska mreža istraživača**, **Evropska mreža filmskih komisija**, **Evropska mreža žena**, **MEDIA**, tokom 2024. godine su ispunjavali nacionalni predstavnici i članovi, kontinuirano i po pozivu.

Uspostavljena je i nastavljena saradnja sa ambasadama Poljske, Portugala, Španije, Japana, Kine, Italije i Grčke, radi organizacije programa u oblasti edukacije, promocije i razvoja međunarodnih odnosa, a prema memorandumima o saradnji. Najavljeni su dogovori o realizaciji radionica i saradnje sa kompanijama koje se bave promocijom i marketingom: **Variety**, **Makers**, **Cinando**, **WOLF**, **Think Data**, **Screen Institute** i **Cineuropa**.

PODSTICAJNE MJERE ZA INOSTRANA SNIMANJA (CASH REBATE)

U 2024. godini nije podnešen nijedan zahtjev za povraćaj dijela sredstava utrošenih za proizvodnju kinematografskog djela.

Komisija za utvrđivanje prijedloga za povraćaj sredstava je od februara do juna 2024. godine razmatrala jedan zahtjev iz 2023. godine, i to za projekat „Family Secrets“, za čiju je proizvodnju u Crnoj Gori utrošeno 1.104.823,71 EUR kvalifikovanih troškova, od čega

povraćaj sredstava od 25% iznosi **276.205,93 EUR**. Komsija je ovaj zahtjev ocijenila pozitivno i svoje mišljenje 3. juna 2024. godine proslijedila Ministarstvu kulture i medija na dalju obradu.

Za potrebe promocije programa „Film in Montenegro“, Filmski centar je u maju 2024. godine izradio publikaciju-vodič „Filming in Montenegro“ koju je predstavio na festivalima i marketima.

Za potrebe unapređenja poslovnog ambijenta u Crnoj Gori za privlačenje inostranih producenata, JU Filmski centar je angažovala konsultantsku firmu Acton d.o.o. iz Podgorice, koja je uradila **Analizu ekonomskog uticaja filmske industrije na ekonomiju**, a koja obuhvata presjek stanja ulaganja u domaću kinematografiju i ulaganja u program Film in Montenegro, kao i studije slučaja zemalja sličnog produkcionog kapaciteta, kako bi se nadležnim organima predočile mogućnosti i ekonomski benefiti koje Crna Gora ima od inostranih snimanja u Crnoj Gori, ali i od nacionalne filmske produkcije.

KORIŠĆENJE EVROPSKIH FONDOVA I PROJEKTI

Filmski centar Crne Gore je u septembru, zajedno sa partnerima iz Italije (Apulia Film Commission i Molise Cultura Foundation) i Albanije (Agency of Creative Industries – Tirana), u okviru programa Interreg IPA South Adriatic 2021-2027 predao aplikaciju za zajednički projekat pod nazivom *FRAME – Fostering Regional Advancement and Market Expansion of Audiovisual SMEs in the South Adriatic*. Rezultati ovog poziva se očekuju početkom 2025. godine.

Predat je projekat saradnje filmskih centara Crne Gore, Slovenije i Moldavije kroz Interreg Danub program Evropske unije, kroz koji Filmski centar Crne Gore želi da preuzme inicijativu na rješavanju sistemskih prepreka i da svojim djelovanjem podstiče pozitivne promjene za žene profesionalce u domaćoj i evropskoj kinematografiji.

CREATIVE EUROPE MEDIA DESK CRNA GORA

Desk Kreativna Evropa MEDIA organizovao je, u saradnji sa međunarodnom organizacijom EAVE (European Audiovisual Entrepreneurs), EAVE on DEMAND Montenegro radionicu 9. aprila, namijenjenu filmskim profesionalcima. Cilj programa je bio da pruži uvid u ulogu producenta od razvoja do produkcije, pozicioniranje projekata i izgradnju međunarodnih strategija za učešće na festivalima i marketima.

MEDIA desk je takođe organizovao Info dan 10. novembra namijenjen crnogorskim filmskim profesionalcima u cilju pružanja sveobuhvatnih smjernica i informacija o mogućnostima apliciranja na pozive za finansijsku podršku od strane fondova Evropske komisije.

FINANSIJSKO POSLOVANJE

Izvršenje ukupno opredijeljenih sredstava budžeta Filmskog centra za 2024.godinu (opšti i namjenski prihodi), u iznosu od 2.375.084,68 eura, teče planiranom dinamikom.

Od ukupnog budžeta za 2024.godinu, sredstva Filmskog fonda – namjenski prihodi, planirani su u iznosu od 600.000,00 eura, a realizovana naplata naknada na 20.11.2024. godine, iznosi 622.067,94 eura.